

HYVÄ OSA
Lk 10:38–42
(16 HJS II vk)
Markuksen seurakunta
Helsinki
(28.09.2014)

Teksti

Ja heidän vaeltaessaan hän meni muutamaan kylään. Niin eräs nainen, nimeltä Martta, otti hänet kotiinsa. Ja hänellä oli sisar, Maria niminen, joka (myös) asettui istumaan Herran jalkojen juureen ja kuunteli hänen puhettansa. Mutta Martta puuhasi monissa palvelustoimissa; ja hän tuli ja sanoi: "Herra, etkö sinä välitä mitään siitä, että sisareni on jättänyt minut yksinäni palvelemaan? Sano siis hänelle, että hän minua auttaisi." Herra vastasi ja sanoi hänelle: "Martta, Martta, moninaisista sinä huolehdit ja hätäilet, mutta tarpeellisia on vähän, tahi yksi ainoa. Maria on valinnut hyvän osan, jota ei häneltä oteta pois."

JOHDANTO

1. Vanha kirkkokäsikirja otsikoi tämän sunnuntain sanoilla ”Hyvä osa”. Uudessa käsikirjassa otsikkona on ”Jumalan huolenpito”.
2. Tämän päivän teksti asettaa Jumalan teot ja meidän tekomme oikeaan arvojärjestykseen. Tekstin äärellä voitaisiin käydä myös yhteiskunnallista keskustelua. On sanottu, että suomalaisessa kulttuurissa vaikuttaa kristillisestä etiikasta nouseva voimakas työn arvostus, jonka hyviä hedelmiä saamme monin tavoin nauttia. Mutta viime aikoina puhtaasta markkinataloudesta ja globalisaatiosta käyttövoimansa saava kilpailu on johtanut stressiin, varhaisiin sydäninfarkteihin ja rikkinäisiin ihmissuhteisiin. Koko yhteiskunta on sairastunut marttasyndromaan. Burnout yleistyy. Ihmiset eivät jaksa.
3. Myös itselleni tämän päivän teksti on eräässä elämäni vaiheessa ollut erittäin merkityksellinen. Siihen tulen myöhemmin.

1. VIERAILU BETANIAAN

- 1.1. Tämän päivän evankeliumi vie meidät vierailulle Betaniaan, joka sijaitsee Öljymäen itäpuolella Jerikon tien varrella noin 2½ kilometrin päässä Jerusalemissa.

Jeesus lienee vierailut Martan, Marian ja Lasaruksen kodissa Betaniassa useasti Jerusalemissa käyntiensä yhteydessä (Jh 11–12). Jeesus sai nytkin opetuslapsineen kokea itämaista vieraanvaraisuutta sisaruksista vanhimman, Martan (nimi merkitsee ”valtiatar”), toimiessa emäntänä. Kannattaa todeta, että suomalaisista Raamatun käännöksistä on jätetty pois tärkeä sana ”myös”, joka osoittaa, ettei yksin Maria keskittynyt Jeesuksen kuuntelemiseen, vaan niin tekivät ilmeisesti myös Lasarus ja Jeesuksen opetuslapset Martan hääriessä yksin keittiöhommissa.

Marttaa alkaa pikku hiljaa jurppia jäädessään yksin palvelemaan vieraita eli huolehtimaan ruoan laitosta ja tarjoilusta (kr. diakonia). Luukas käyttää Martan palvelutoimista kreikan verbiä *perispaomai*, joka merkitsee 'rynnätä joka suuntaan', 'keskittymättä mihinkään'. Martan stressi kuvastuu ennen muuta siitä, että hän nuhtelee Jeesustakin sanomalla: "Etkö sinä välitä mitään siitä, että sisareni on jättänyt minut yksinäni palvelemaan? Sano siis hänelle, että hän minua auttaisi."

Mikä on Jeesuksen reaktio tilanteessa? Erityisen tärkeissä tilanteissa Jeesus käyttää tavallisesti kaksoispuhuttelua, niin tässäkin: "Martta, Martta". Myös sanat, jotka kirkkoraamattumme kääntävät "huolehtimiseksi" ja "hätäilemiseksi", ovat kreikan kielessä suomenkielisiä käännöksiä värikkäämmät. *Merimnein* merkitsee oikeastaan "murehtimista", ei pelkkää "huolehtimista". "Murehtiminen" tuottaa vain lisää levottomuutta ja ahdistusta. *Thorybadzein* on enemmän kuin "hätäilemistä", sillä sen perusmerkitys on "häiriköidä", "metelöidä", samaa kuin latinan *turbare*, "häiritä", "sotkea".

Talon emäntä, Martta, luuli saavansa Jeesukselta tunnustusta, mutta saikin varoituksen: "Sinä huolehdi ja hätäilet, mutta sisaresi on valinnut tärkeimmän osan. Näin sanoessaan Jeesus tuskin on ollut Martalle vihainen vaan otti tämän erikoisella tavalla sielunhoitoonsa.

- 1.2. Inhimillisesti ajatellen Martan rooli näyttää Marian roolia kaikin tavoin positiivisemmalla. Hän on aktiivinen ja aikaansaava. Hän palvelee ja näyttää ajattelevan enemmän toisia kuin itseään. Martan on helppo saada osakseen arvostusta. Hänen "kätten evankeliumiaan" ymmärtävät nekin, jotka eivät Jeesuksesta mitään välitä. – Onhan Suomessakin "Marttaliitto" ja "Martat".

Maria sen sijaan on passiivinen syrjään vetäytyjä. Hänen asenteensa vaikuttaa kovin itsekokeskeiseltä. Hänhän vain tahtoi ottaa vastaan eikä ollut antamassa kuten Martta. Maria saa turhaan hakea ymmärtämystä. Häntä on joskus jopa vaikea sietää. Martta-sisarellakin oli siinä vaikeuksia. Maria vaikuttaa "taivastelijalta" ja todellisuudelle vieraalta haaveilijalta ja tyhjäntoimittajalta.

Herramme ajatteli kuitenkin toisin. Hän arvosti suuresti juuri Marian asennetta. Maria oli löytänyt hyvän osan. Tämä ei merkinnyt, että Jeesus olisi hylännyt Martan tai mitätöinyt hänen palvelualltiutensa. Johannes mainitsee nimenomaan, että Jeesus rakasti myös Marttaa (Jh 11:5). Mutta Jeesus asetti asiat ja arvot tärkeysjärjestykseen. Vain yksi oli todella tarpeellinen. Kaiken aktiviteettinsa keskellä Martalla oli vaara kadottaa tämä tärkein.

- 1.3. Mikä on Jeesuksen mainitsema "hyvä osa", jonka Maria oli valinnut? Ensiksi, hyvä osa on *olla Herra lähellä*. Yhteys häneen on avain kaikkeen. Sen puuttuminen on ihmisen hädän ja pahan olon perimmäinen syy. Jumalattomien tämänpuoleista menestymistä katkeroitumisen partaalle asti kadehtinut psalmikirjoittaja oli oivaltanut tämän huudahtaessaan: "Minun onneni on olla Jumalaa lähellä!" (Ps 73:28).

Toiseksi, hyvä osa on *olla Herran palveltavana*. Hän ei tullut palveltavaksi vaan palvelemaan. Elämämme syvin ongelma ei ratkea sillä, että yritämme touhuta ja palvella itsemme ja toisten hyväksi kaiken mahdollisen. Vain Herramme palvelus tuo elämäämme todellisen hyvän, iankaikkisen elämän ja sen ohella paljon muuta.

Palveltavaksi suostuminen merkitsee nöyryymistä. Tätä mielenlaatua oli Mariassa.

Kolmanneksi, hyvä osa on *Herran sanojen kuuntelemista ja kätkemistä sisimpään*. Niissä on elämä. Myös Pietari oli kokenut näin. "Herra, kenen tykö me menisimme. Sinulla on iankaikkisen elämän sanat." Niissä on turva ja tulevaisuus. "Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät koskaan katoa."

Neljänneksi, hyvä osa *voidaan valita*. Näin tekstimme mukaan teki Maria. Se ei ole onnenpotku eikä lottovoitto, ei mitään sattumanvaraista. Hyvä osa on tarjona jokaiselle uskovalle. Jokainen, joka tahtoo, voi sen omistaa – armosta.

Viidenneksi, hyvää osaa *ei oteta pois*. Jeesus itse pitää siitä huolen. Hän puolusti Mariaa. Hän vakuuttaa, ettei kukaan ota pois teidän iloanne, eikä kukaan ryöstä teitä minun kädestäni. Vain sellainen voi olla hyvä osa, mitä mikään mahti maailmassa ei voi meiltä riistää. Roomalaiskirjeessä Paavali selittää tämän hyvin (Rm 8:35-39).

Luukas ei kerro tämän enempää, mutta Jh 11 kuvaa Martan Lasaruksen kuolleista herättämisen yhteydessä muuttuneena naisena? Ehkä hän siis istui kuin istuikin Marian viereen ja hiljentyi todella kuuntelemaan. Tämän jälkeen nämä siskokset "diakoneerasivat" yhdessä, eikä ollut paha mieli kenelläkään. Molemmat tekivät Martan työt, mutta Marian mielellä! Näin oletan.

2. MITÄ TÄSTÄ OPIMME?

- 2.1. Tekstin ydin on mielestäni siinä, mihin vanhan käsikirjan asettama päivän teemakin viittaa, ”hyvän osan valitseminen”, elämän päämäärän löytäminen, jumalasuhteen ja muiden asioiden asettaminen oikeaan tärkeysjärjestykseen. Elämän tarkoitukseen ja tärkeimpään asiaan antaa *kirkkomme vanhan Kristinopin ensimmäinen pykälä* vastauksen puhuessaan ”elämämme kalleimmasta asiasta”.

Vanhan vertauksen mukaan, jos paidan ensimmäinen nappi menee oikein, eivät loputkaan yleensä mene juoponnappiin. Tuo ensimmäinen nappi on Jeesuksen ristillä hankiman sovituksen ja lunastuksen ilosanoman kuuleminen ja uskossa omistaminen. Kaikki muu tulee lykätä ja raivata sen tieltä pois.

- 2.2. Tämän päivän teemaamme ajatellen otan esille piirteen, joka yhdistää ainakin kolmea meidän kirkkomme vanhojen herätysliikkeiden isää: Paavo Ruotsalaista 1777–1852), Henrik Renqvistiä (1789–1866) ja Fredrik Gabriel Hedbergiä (1811–1893).

- 2.3.1. Sivistyksessäni on sellainen aukko, etten ole käynyt koskaan *Ukko-Paavon* kodissa Nilsiä Aholan saarella. Siellä käyneet ovat kertoneet, että Paavon sängyn vieressä on lankkulattiassa kaksi poteroa, jotka ovat tulleet siihen kulumisen tuloksena sen johdosta, että Paavo on ollut siinä niin paljon polvillaan.

- 2.3.2. *Henrik Renqvististä* kerrotaan, että hänen hevosensakin oli uskovainen ja huolehti ihmisten Jumala-suhteesta. Liperissä ja Sortavalassa ollessaan Renqvist teki ahkerasti kirjallisuusevankelioimistustyötä. Hän liikkui hevosella usein pitäjillä myymässä kirjoja. Aina kun joku tuli

tiellä vastaan hänen hevosensa pysähtyi automaattisesti, koska se tiesi, että Renqvist todistaa tapaamilleen ihmisille Kristuksesta ja tarjoaa heille kirjoja.

- 2.3.3. Kun *Hedberg* oli ennen Turkuun siirtymistään Pohjanmaalla pappina, hänestä kerrotaan, että hän oli rakentanut kesällä metsään pappilan pellon takana olevalle kalliolle kivistä alttarin, jossa hän kävi rukoilemassa. Hänen kerrotaan menneen sinne talvisinkin varhain joka sunnuntaiamu rukoilemaan huopikkaat jalassa ja rekiturkki yllään, kun muut vielä nukkuivat.

Hedbergin kuulijat kertovat, että hänen saarnansa olivat pitkiä. Ne saattoivat kestää jopa useamman tunnin, mutta kuulijoiden mielestä ne loppuivat aina kesken, sillä Hedbergillä oli aina *tuoret terveiset Jeesukselta*.

- 2.3. Tekstimme Mariaa ja mainittua kolmea suomalaista herätysmiestä yhdistää ainakin yksi piirre. He ovat viihtyneet ja viettäneet aikaa Marian tavoin Jeesuksen jalkojen juuressa.

Jeesuksen Sanan kuuntelemista ei ohita mikään. Siksi Jeesuksen jalkojen juureen kokoontuvat eivät ole tänäänkään mikään kirkon marginaaliryhmä – he ovat sitä määrällisesti – mutta eivät vaikutukseltaan.

3. OMA TODISTUKSENI

- 3.1. Sitten tulee oman todistuksen vuoro, johon alussa viittasin. Muistan kuinka nuorena pappina ollessani Imatralla matkustin junassa Helsingistä Imatralle. Luin rovasti Paavo Kiurun kirjoittamaa Renqvistin elämäkertaa ja välillä hautauduin naulasta riippuvan ulsterini suojaan ja itkien pyysin Jumalalta, ettei elämäni kuluisi hukkaan. Pyysin, että Jumala nostaisi jalkani samaan elävän veden virtaan, josta Renqvist oli saanut juoda.

Jumala kuuli rukoukseni ja johti minut herätyksen lähteille sillä seurauksella, että välillä olin niin työn uuvuttama, etten muistanut edes kotiosoitettani, minulla ei ollut aavistustakaan, missä on kotini ja missä minä asun. Toiset veivät minut kotiin. Nukuin pari päivää putkeen ja matka jatkui taas. Menin aina, kun minua pyydettiin. Jos en ehtinyt junalla, menin lentäen, koska asuimme Helsingissä. Yöllä valmistin puheitani, päivällä hoidin hallintoasioita, mutta illalla ja viikonloppuisin saarnasin ja hoidin ihmisiä.

- 3.2. Vuonna 1970 saarnasin tämän sunnuntain tekstistä Savonlinnan kirkossa. Saarnassani oli mm. tällainen kohta (kerron lyhentäen): Betanian kodissa nähtiin vaivaa Jeesuksen hyväksi. – Martta ja Maria ja Lasarus palvelivat Jeesusta. – Kun Jeesus tulee elämään ja kotiin, siitä seuraa vaivannäköä sen hyväksi, että muistakin kodeista tulisi kristittyjä koteja. – Liikkeelle lähtö on välttämätön. Työtä tehdessä ruokahalu kasvaa ja näky kirkastuu. Usko kuolee, ellei se saa ponnistella. – Mutta voimme palvella uupumukseen ja närkästymiseen asti, kuten Betanian Martta. Hän palveli jonkin sellaisen kustannuksella, joka oli palvelemistakin tärkeämpää.

Mekin voimme erehtyä luulemaan, että Jeesuksen palveleminen on uskovien tärkein asia. Joudumme Martta-vaaran uhreiksi ja uupumukseen. Jumalan valtakunnan työstä tulee

omin voimin punnertamista. Tämän päivän tekstissä meille on tähän lääke. Lääke on tämä, suora lainaus 44 vuoden takaisesta saarnastani: *Kristitty, tärkeämpää kuin Jeesuksen palveleminen on se, että saat palvelusta Jeesukselta. Tärkeintä ei ole se, mitä me teemme Jeesukselle, vaan se, mitä Jeesus saa tehdä meille ja meissä.* Tähän päättyy lainaus. – Silloin tajusin, että minäkin saan valita Marian osan, ja sitä ei kukaan voi ottaa minulta pois. Minun ei tarvitse vastata jokaiseen työkutsuun myöntävästi. Minulla on oikeus ensin itse ammentaa ja täytyä Herran sanalla ja tuntemisella. Voin jakaa muille vasta sitä, mitä olen ensin itse löytänyt. – Saarnan jälkeen löysin itseni tuupertuneena sakariston lattialta ja itkin hillittömästi – ilosta, sillä olin itse löytänyt Marian osan, josta muille saarnasin.

- 3.3. Tiedätkö, ystävä hyvä, mikä on sinun tärkein tehtäväsi? Helsingin ja Suomen ja maailman evankelioiminenko? Ei! Tämän päivän tekstin välityksellä Jeesus sanoo sinulle, että sinun tärkein tehtäväsi on oman Jumala-suhteesi hoitaminen.

Lähetysshiippakunta ja Luther-säätiö tarvitsevat kipeästi Maria-kristittyjä, sillä vain he jaksavat palvella. Ne tarvitsevat Jumalan ihmisiä. Kaikki todelliset Jumalan ihmiset ovat samalla olleet Jumalan sanan tuntijoita ja rukoilijoita. Siitä esimerkkinä kerroin edellä Paavo Ruotsalaisesta, Henrik Renqvististä ja Fredrik Gabriel Hedbergistä.

PÄÄTÖS

Lopuksi, ”hyvän osan valitseminen” on sitä, että suostumme ottamaan vastaan rakkautta Jeesukselta ja sitten rakastamaan muita sillä rakkaudella, jolla Jeesus on ensin rakastanut meitä. Kyllä Paavali sanoo: ” – – olkaa aina innokkaat Herran työssä – –”. Tämän päivän tekstissä Jeesus sanoo, että asiat on pantava samalla arvojärjestykseen. Me palamme loppuun, jos me emme suostu keskittymään pääasiaan. ”Jos on aina mieletön huoli, ei voi olla koskaan huoleton mieli.” ”Jos me kulutamme voimamme eilisen ja huomisen murehtimiseen, meillä ei ole voimia elää tänään.” Jeesus sanoo: ”Ilman minua te ette mitään voi” (Jh 15:5). Sen tähden ”pääasia on, että pääasia on pääasia, ja pääasia on Jeesus”.

Aamen.

Virret: 533; 133; 360; 203; (Eht. virret); 437.